

Jaana Strandman ps ym.

Lakialoite laiksi perusopetuslain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Perusopetuslain 11 § tulee muuttaa siten, että käsityön oppiaine korvataan kahdella eri oppiaineella: tekninen työ ja teknologia sekä tekstiilityö. Tällä muutoksella vastataan tilanteeseen, jossa teknisen työn asema peruskoulussa ja lukiossa on heikentynyt vuosia. Teknisen työn pakolliset opinnot ovat vähentyneet yläkoulussa jopa 67 prosenttia ja valinnaisuus 43 prosenttia muutamassa vuodessa, minkä seurauksena suuri osa oppilaista ei enää saa perustietoja materiaaleista, valmistamisesta, koneiden ja laitteiden käytöstä tai teknisten järjestelmien toiminnasta. Teknisen työn opettajankoulutuksen lakkauttaminen ja professuurien painottuminen lähes yksinomaan tekstiilityöhön ovat entisestään heikentäneet oppiaineen saatavuutta. Ilman koulutettuja opettajia teknisen alan perusopetus rapautuu eikä oppilaille voida taata yhdenvertaisia oppimismahdollisuuksia.

Teknologian merkitys Suomen taloudelle ja yhteiskunnalle on poikkeuksellisen suuri. Suomen teollisuuden jalostusarvosta valtaosa, 65—90 prosenttia, perustuu teknisiin aloihin, kuten kone- ja metalliteknikkaan, automaatioon, elektroniikkaan, rakennus- ja ympäristötekniikkaan, materiaalteknikkaan sekä muotoilun ja teknisen suunnittelun osaamiseen. Myös yli puolet Suomen viennistä ja työllisyydestä rakentuu näille aloille. Koulutusjärjestelmän tulee muodostaa eheä kokonaisuus esiopetuksesta ammatilliseen koulutukseen niin, että teknisen työn ja kädentaitojen jatkumo säilyy kaikilla koulutusasteilla. Perusopetuksessa annettava teknologinen perusosaaminen on keskeinen osa tätä jatkumoa. Teknologiateollisuuden osaajatarve on 140 000 uutta osaajaa seuraavien kymmenen vuoden aikana.

Muutos on käytännössä kustannusneutraali, sillä se voidaan toteuttaa nykyisen tuntijaon puitteissa. Oppiaineiden erottaminen antaa kouluille mahdollisuuden rakentaa opetusta joustavammin ja vahvistaa teknologiaosaamisen jatkumoa peruskoulusta toiselle asteelle ja edelleen korkeakouluihin. Tekniselle alalle hakeutumisen haasteet, oppilaiden vähenevä kiinnostus ja teollisuuden kasvava osaajapula osoittavat, että perusopetuksen perustaa on vahvistettava. Selkeät, erilliset oppiaineet vastaavat tähän tarpeeseen ja turvaavat osaamista, joka on Suomelle taloudellisesti ja sivistyksellisesti keskeistä.

Lakialoite LA 8/2026 vp

PERUSTELUT

Tekninen työ on ollut suomalaisen peruskoulun ainutlaatuinen ja monialainen oppiaine. Sen kautta oppilas ymmärtää ihmisen rakentamaa ympäristöä, teknologian lainalaisuuksia ja työelämässä sekä arjessa tarvittavia taitoja. Nykytilanne ei kuitenkaan turvaa opetuksen laatua, sillä sisällöt ovat sirpaloituneet, tuntiresurssi on riittämätön ja opetuksen toteutus vaihtelee kunnittain kohtuuttomasti. Perusopetuslain 11 § määrittelee oppiaineen käsityö. Tekninen työ on poistettu oppiaineiden joukosta. Nykyinen käsityön oppiaine yhdistää kaksi toisistaan sisällöllisesti erillistä alaa. Tämä yhdistelmä ei enää palvele opetuksen tavoitteita, sillä tekninen työ ja tekstiilityö vaativat erilaisia oppimisympäristöjä, erilaisia työmenetelmiä ja erilaista pedagogista asiantuntemusta.

Kuvatun kaltainen rakenteellinen epäselvyys on johtanut siihen, että opetuksen laatu vaihtelee kunnittain ja tuntiresurssit ovat riittämättömät. Oppiaineiden eriyttäminen selkeyttää opetusrakennetta, mahdollistaa kohdennetun opetussuunnitelman ja luo edellytykset sille, että teknisen työn opettajankoulutus voidaan rakentaa uudelleen. Muutos tukee myös alueellista tasa-arvoa, sillä yhtenäinen oppiainerakenne varmistaa, että jokainen oppilas saa mahdollisuuden oppia teknologisia perustaitoja asuinpaikasta riippumatta.

Lisäksi teknisen työn merkitys on keskeinen oppilaiden laaja-alaisen osaamisen, ongelmanratkaisun, luovan toiminnan ja työelämätaitojen kehittämisessä. Tekemisen kautta oppilaat ymmärtävät rakentamisen, teknologian ja laitteiden toimintaperiaatteita sekä työelämän rooleja ja vaatimuksia. On myös todettu, että käytännön taitojen harjoittelu lisää oppilaiden motivaatiota, koulumyönteisyyttä ja kykyä hahmottaa omia vahvuuksiaan. Käsillä tekeminen tarjoaa monille oppilaille onnistumisen kokemuksia, joita teoriapainotteinen opetus ei aina tuota.

Teknisen työn ja teknologian opetuksen on oltava valtakunnallisesti yhtenäistä, riittävän syvällistä ja pätevien aineenopettajien toteuttamaa. Tämä on ratkaiseva nivelvaihe ammatillisiin opintoihin ja teknologia-aloille suuntautumisessa. Opetuksen ja oppiaineen tehtävien tulee kehittää teknistä yleissivistystä, innostaa lapsia ja nuoria tekniikan pariin ja ehkäistä syrjäytymistä sekä perehdyttää kone- ja laiteosaamiseen sekä vastuulliseen työskentelyyn.

Erityisesti vuosiluokilla 7–9 tarvitaan kahden vuosiviikkotunnin pakollinen opetus sekä mahdollisuus valinnaisiin opintoihin. Myös vuosiluokilla 1–6 teknisen työn perustaitoja on opetettava järjestelmällisesti kaksi vuosiviikkotuntia jokaisella luokalla. Varhaiset vuodet ovat innostuksen ja motivaation kannalta ratkaisevia, ja käsillä tekeminen on monille oppilaille itsetunnon tärkeimpiä kohottajia. Tekemällä oppiminen sekä tekninen työ ja teknologia kehittävät ajattelua, tavoitteellisuutta, ongelmanratkaisua, projektiosaamista, keskittymiskykyä ja aivojen kokonaisvaltaista kehitystä. Se tutustuttaa oppilaan materiaalitekniikkaan, sähkö- ja automaatiotekniikkaan, mekaniikkaan, energia- ja ympäristöratkaisuihin sekä tekniseen suunnitteluun turvallisissa ja asianmukaisesti varustelluissa oppimisympäristöissä. Oppimisympäristöt ovat ympäri Suomea kouluissa erittäin hyvät, ja niiden hyödyntämisen tulee olla tehokasta. Samalla herää kiinnostus tekniikan aloihin ja Suomen tulevaisuuden osaamis pohja ja taso vahvistuvat. Tekninen työ on keskeinen osa kansallista osaamisstrategiaa ja huoltovarmuutta.

Lakialoite LA 8/2026 vp

Opettajankoulutuksen rakenteet vaativat uudistamista. Teknisen työn koulutus tulee eriyttää käsityön opetuksesta ja sen järjestämisvastuuta kohdentaa niihin yliopistoihin, joissa on jo tekniikan alojen ja pedagogiikan osaamista. Tällä hetkellä professoreita on tekstiilityössä viisi ja teknisessä työssä ei lainkaan. Aineenopettajan kelpoisuuden tulee perustua riittävään, vähintään 60 opintopisteen laajuiseen kokonaisuuteen. 94 prosenttia alan opettajista ei näe nykytilanteessa positiivisia puolia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

perusopetuslain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perusopetuslain (628/1998) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 453/2001, seuraavasti:

11 §

Opetuksen sisältö

Perusopetuksen oppimäärä sisältää, sen mukaan kuin 14 §:n nojalla säädetään tai määrätään, kaikille yhteisinä aineina äidinkieltä ja kirjallisuutta, toista kotimaista kieltä, vieraita kieliä, ympäristöoppia, terveystietoa, uskontoa tai elämänskatsomustietoa, historiaa, yhteiskuntaoppia, matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa, biologiaa, maantietoa, liikuntaa, musiikkia, kuvataidetta, teknistä työtä ja teknologiaa, tekstiilityötä ja kotitaloutta. Opetus voi perustua, sen mukaan kuin 14 §:n nojalla säädetään tai määrätään, erilaajuisiin oppimääriin. Perusopetuksen järjestäjä voi 7 tai 8 §:n nojalla määrätyn erityisen koulutustehtävän mukaisesti poiketa tämän momentin säännöksistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 8/2026 vp

Helsingissä 11.3.2026

Jaana Strandman ps
Petri Huru ps
Arja Juvonen ps
Ritva Elomaa ps
Anne Rintamäki ps
Milla Lahdenperä kok
Arto Satonen kok